

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της **ΛΙΝΑΣ ΠΑΝΤΑΛΕΩΝ**

Παρ' ολίγον έρωτες

ΙΑΚΩΒΟΣ ΑΝΥΦΑΝΤΑΚΗΣ
Ομορφιοι έρωτες
 εκδ. Πατάκη, σελ. 176

Το οπισθόφυλλο μας υπόσχεται «δεκαπέντε διηγήματα για την κρυφή ομορφιά κάθε έρωτα». Ωστόσο, στη συλλογή του Ιάκωβου Ανυφαντάκη δεν υπάρχει ούτε ομορφιά ούτε έρωτας. Υπάρχουν η μικροπολιτική των σχέσεων, δοσοληψίες και γλίσχρες αποζημιώσεις, η ανία της μοναξιάς, προδοσίες και απωθημένα και σεξ. Οι ήρωες, εγκλωβισμένοι σε μίζερους, απελπιστικά κοινότοπους ζωές, πασχίζουν να τις αρτύνουν με συννευρέσεις που τους αφήνουν ακόμα πιο απαρνηγότερους, ασυντρυφευτους στη δυστυχία τους. Στον «Δρόμο για τον παράδεισο» η οικόσιτη μετανάστρια φροντίζει, ποικιλοτρόπως, τον ηλικιωμένο πατέρα, χωρίς, όμως, να αμελεί και τις ανάγκες του γιου. Τα χαρτονομίσματα του τελευταίου κάλυπταν με το παραπάνω τις δικές της. Στον «Πράσινο» ο επίδοξος λοκατζής, ύστερα από μια απογοητευτική επίσκεψη σε πορνείο, επιβιβάζεται σε ένα τυχαίο, καιτοι τυχερό, αυτοκίνητο, ο οδηγός του οποίου τον ανταμείβει για την κούρσα με τριακόσια ευρώ.

Άλλοι είναι υπερβολικά κουρασμένοι για σεξ. Στο «In transit» η ακώρωση μιας πτήσης φέρνει δύο

αγνώστους, έναν άντρα και μια γυναίκα, στο ίδιο κρεβάτι. Ιδιωτικές εκκρεμότητες τους κρατούν ακίνητους, μακριά τον έναν από τον άλλο, και καθώς είναι ξαπλωμένοι απομακρύνονται, παραδομένοι ο καθένας τους σε ενδοστρεφείς ονειροπολήσεις. Το περίεργο είναι ότι, μολονότι κανένας από τους δύο δεν είχε διάθεση για εξομολογήσεις, μέχρι να ξαπλώσουν στο ίδιο κρεβάτι ο αναγνώστης ξέρει κάθε βαρετή λεπτομέρεια των ζωών τους. Διόλου διακριτικός δεν είναι ο Ανυφαντάκης ούτε στη «Διακριτικότητα», όπου αποκαλύπτει όλα τα ερωτικά της ηρωίδας του.

Όταν εκείνη συναντά έναν παλιό εραστή της, αρχίζει να συζητά μαζί του «για τα παλιά, που δεν είχαν τόσο ενδιαφέρον τότε, ούτε είχαν αποκτήσει ενδιαφέρον στο μεταξύ». Ωστόσο, ακόμα και τα τρέχοντα που βασανίζουν την ηρωίδα, δεν διαθέτουν ιδιαίτερο σασπένς ώστε να δικαιολογούν την πλεοναστική έκταση του διηγήματος.

Αντιθέτως, πολύ ενδιαφέρον διήγημα είναι ο «Κυνηγός». Μια κόρη βοηθά τον πατέρα της να αντικα-

ταστήσει το παλιό στρώμα, όπου πλάγιαζε με τη νεκρή μητέρα της. Η δυσφορία της κόρης για την αποφορά του στρώματος επιτείνεται από την αξιοθρήνητη προσπάθεια του πατέρα της να στηριχτεί το καινούργιο στις ακατάλληλες διαστάσεις του κρεβατιού.

Τον έβλεπε καθισμένο στο άβολο στρώμα, ξεθεωμένο από τον άκαρπο κόπο. «Η κλίση τον πετούσε μπροστά και έπρεπε να στηριζόταν με τα πόδια του για να μην πέσει». Καμία σχέση με όμορφους έρωτες, αλλά οπωσδήποτε καλό διήγημα, όπως και το «44016», όπου ο πόθος υποχωρεί ξανά μπροστά στο

αμοιβαίο πένθος. Τα ψηφία του τίτλου κωδικοποιούν τα χρόνια που πέρασαν από την αυτοκτονία του συζύγου της ηρωίδας, την ηλικία του αυτόχειρα και τη διάρκεια του γάμου τους. Κλεισμένη στο μπάνιο του δεύτερου συζύγου της, η ηρωίδα φαντάζεται το άλλο μπάνιο όπου ξεψύχησε ο πρώτος της άντρας, και σαν να ήταν το πάτωμα και πάλι πλημμυρισμένο με αίμα σχηματίζει τα πέντε ψηφία, διερωτώμενη τι άραγε να σημαίνει η

πρόσθεσή τους. Μπορεί μες στη σύγχυση της τα πέντε να γίνονται τέσσερα («εκείνη βλέπει τα τέσσερα ψηφία») αλλά φυσικά το άθροισμα παραμένει δεκαπέντε.

Αν εξαιρέσουμε τα πεζά «Πράσινο» και «Summertime in Prague», όπου διακρίνεται μια φιλότιμη γλωσσική προσπάθεια, τα υπόλοιπα κείμενα αρκούνται σε εκφραστικές ευκολίες, προεξάρχοντας του μικροπεριόδου λόγου, που επιβαρύνουν την κοινοτοπία της μυθοπλασίας. Η γραφή αποτολμά ενίοτε εξεζητημένες παρομοιώσεις, μάλλον άκομψες. Ακαλαίσθητη ηχεί, λόγου χάριν, η διατύπωση της σκέψης ότι στην ώριμη ηλικία «η ερωτική πράξη μοιάζει περισσότερο με το προσεκτικό κουβάλημα ενός μεγάλου βαρελιού ψηλά σε έναν λόφο, παρά με το χαρούμενο ποδοβολητό που σε συνεπαίρνει όσο είσαι νέος». Αν ο Ανυφαντάκης αντι για σεξ μιλούσε όντως για έρωτες, ενδεχομένως να τα πάγαινε καλύτερα. Διότι ένα από τα δυσκολότερα εγχειρήματα της λογοτεχνικής γλώσσας είναι η απόδοση με λέξεις της αμιγούς, άναρθρης σωματικότητας της σεξουαλικής πράξης. Ένα εγχείρημα που λίγιοι λογοτέχνες, εγχώριοι και ξένοι, καταφέρνουν να μετατρέψουν σε επίτευγμα, χωρίς να γελοιοποιηθούν κατά την προσπάθεια.

